

Sprawa C-767/23 [Remling]ⁱ**Streszczenie wniosku o wydanie orzeczenia w trybie prejudycjalnym zgodnie z art. 98 § 1 regulaminu postępowania przed Trybunałem Sprawiedliwości****Data wpływu:**

13 grudnia 2023 r.

Oznaczenie sądu odsyłającego:

Raad van State (Niderlandy)

Data wydania postanowienia o wystąpieniu z wnioskiem o wydanie orzeczenia w trybie prejudycjalnym:

13 grudnia 2023 r.

Strona skarżąca:

A.M.

Strona przeciwna:

Staatsecretaris van Justitie en Veiligheid

Przedmiot postępowania głównego

Odwołanie od wyroku rechtbank (sądu rejonowego), którym oddalono wniosek cudzoziemca o przyznanie pochodnego prawa pobytu na podstawie art. 20 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej i w ramach którego rechtbank nie przychylił się do wniosku cudzoziemca o wystąpienie z pytaniami prejudycjalnymi.

Przedmiot i podstawa prawna wniosku o wydanie orzeczenia w trybie prejudycjalnym

Wykładnia art. 267 akapit trzeci Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej, w szczególności zakres obowiązku uzasadnienia orzeczeń sądowych, w sytuacji gdy zachodzi uznane w orzecznictwie Trybunału odstępstwo od obowiązku

ⁱ Niniejszej sprawie została nadana fikcyjna nazwa, która nie odpowiada rzeczywistej nazwie żadnej ze stron postępowania.

wystąpienia z pytaniami prejudycjalnymi przez sąd krajowy, którego orzeczenia nie podlegają zaskarżeniu.

Pytania prejudycjalne

Czy art. 267 akapit trzeci Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej rozpatrywany w świetle art. 47 akapit drugi Karty praw podstawowych Unii Europejskiej należy interpretować w ten sposób, że postanowienia te stoją na przeszkodzie takiemu uregulowaniu krajowemu jak to zawarte w art. 91 ust. 2 Vreemdelingenwet 2000 (ustawy o cudzoziemcach z 2000 r.), na podstawie której Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State (wydział sporów administracyjnych rady stanu), jako sąd krajowy, którego orzeczenia nie podlegają zaskarżeniu, podniesione przed nim pytanie dotyczące prawa Unii – czy to w połączeniu z wyraźnym wnioskiem o wystąpienie z odesłaniem prejudycjalnym, czy też bez takiego wniosku – może rozstrzygnąć, wydając skrócone uzasadnienie i nie motywując przy tym, które z trzech odstępstw od obowiązku wystąpienia z odesłaniem prejudycjalnym zachodzi w sprawie?

Powołane przepisy prawa Unii i prawa międzynarodowego

Traktat o Unii Europejskiej: art. 6

Traktat o funkcjonowaniu Unii Europejskiej (zwany dalej „TFUE”): art. 267

Karta praw podstawowych Unii Europejskiej (zwana dalej „Kartą”): art. 47 i 52

Konwencja o ochronie praw człowieka i podstawowych wolności (zwana dalej „EKPC”): art. 6

Powołane orzecznictwo Trybunału

Wyrok z dnia 6 października 1982 r., Cilfit i in., 283/81, EU:C:1982:335

Wyrok z dnia 6 września 2012 r., Trade Agency, C-619/10, EU:C:2012:531

Wyrok z dnia 9 września 2015 r., Ferreira da Silva e Brito i in., C-160/14, EU:C:2015:565

Wyrok z dnia 9 września 2015 r., X i van Dijk, C-72/14 i C-197/14, EU:C:2015:564

Wyrok z dnia 15 marca 2017 r., Aquino, C-3/16, EU:C:2017:209 (zwany dalej „wyrokiem Aquino”)

Wyrok z dnia 10 maja 2017 r., Chavez-Vilchez i in., C-133/15, EU:C:2017:354 (zwany dalej „wyrokiem Chavez-Vilchez”)

Wyrok z dnia 19 listopada 2019 r., A.K. i in. (Niezależność Izby Dyscyplinarnej Sądu Najwyższego), C-585/18, EU:C:2019:982

Wyrok Trybunału z dnia 6 października 2021 r., Consorzio Italian Management i Catania Multiservizi, C-561/19, EU:C:2021:799 (zwany dalej „wyrokiem Consorzio”)

Wyrok z dnia 29 czerwca 2023 r., International Protection Appeals Tribunal i in. (Zamach w Pakistanie), C-756/21, EU:C:2023:523

Opinia rzecznika generalnego Richarda de la Toura w sprawach połączonych Staatssecretaris van Justitie en Veiligheid i X (Badanie z urzędu środka detencyjnego), C-704/20 i C-39/21, EU:C:2022:489

Powołane orzecznictwo Europejskiego Trybunału Praw Człowieka

Wyrok z dnia 2 października 2014 r., Hansen przeciwko Norwegii, CE:ECHR:2014:1002JUD001531909 (zwany dalej „wyrokiem Hansen”)

Wyrok z dnia 24 kwietnia 2018 r., Baydar przeciwko Niderlandom, CE:ECHR:2018:0424JUD005538514 (zwany dalej „wyrokiem Baydar”)

Wyrok z dnia 11 kwietnia 2019 r., Harisch przeciwko Niemcom, CE:ECHR:2019:0411JUD005005316 (zwany dalej „wyrokiem Harisch”)

Wyrok z dnia 24 marca 2022 r., Zayidov przeciwko Azerbejdżanowi (nr 2), CE:ECHR:2022:0324JUD000538610 (zwany dalej „wyrokiem Zayidov”)

Wyrok z dnia 30 czerwca 2022 r., Rusishvili przeciwko Gruzji, CE:ECHR:2022:0630JUD001526913 (zwany dalej „wyrokiem Rusishvili”)

Powołane przepisy prawa krajowego

Vreemdelingenwet 2000 (ustawa o cudzoziemcach z 2000 r., zwana dalej „Vw 2000”): art. 9 ust. 1, art. 83c ust. 1, art. 84 i art. 91 ust. 2

Algemene wet bestuursrecht (ogólna ustawa o prawie administracyjnym, zwana dalej „Awb”): art. 8:10, 8:104 i 8:105

Zwięzłe przedstawienie stanu faktycznego i postępowania głównego

- 1 Decyzją z dnia 8 października 2019 r. staatssecretaris van Justitie en Veiligheid (sekretarz stanu ds. sprawiedliwości i bezpieczeństwa) oddalił wniosek A.M. o wydanie dokumentu w rozumieniu art. 9 ust. 1 Vw 2000, w którym poświadczony jest legalny pobyt jako obywatela Unii. Wyrokiem z dnia 5 marca

2021 r. rechtbank (sąd rejonowy) jako bezzasadną oddalił wniesioną przez A.M. skargę na tę decyzję. A.M. odwołał się od tego wyroku.

- 2 A.M. powołuje się na pochodne prawo pobytu na podstawie art. 20 TFUE, w kształcie uznanym przez Trybunał między innymi w wyroku Chavez-Vilchez. Według A.M. rechtbank niesłusznie nie przychylił się do jego argumentacji, zgodnie z którą rechtbank powinien był wystąpić do Trybunału z wnioskiem o wydanie orzeczenia w trybie prejudycjalnym z powodu występujących w orzecznictwie krajowym rozbieżności dotyczących ciężaru dowodu w przypadku wspomnianego prawa pobytu. Zwraca się on więc do Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State (wydziału sporów administracyjnych rady stanu, zwanego dalej „Afdelingiem”) o wystąpienie do Trybunału z pytaniami prejudycjalnymi. Afdeling jest zdania, iż zastosowanie znajduje tu odstępstwo od obowiązku wystąpienia z odesłaniem prejudycjalnym („*acte éclairé*”), ponieważ odpowiedź na pytanie A.M. dotyczące wykładni mającego zastosowanie prawa Unii wynika z orzecznictwa Trybunału, chociaż różne sądy krajowe zdają się opowiadać za różnymi interpretacjami. Afdeling zmierza do rozstrzygnięcia niniejszej sprawy w drodze wyroku ze skróconym uzasadnieniem na podstawie art. 91 ust. 2 Vw 2000, nie motywując, dlaczego nie wystąpi do Trybunału z pytaniami prejudycjalnymi.

Istotne argumenty stron w postępowaniu głównym

- 3 Zdaniem A.M. zamiar wydania przez Afdeling wyroku ze skróconym uzasadnieniem jest sprzeczny z prawem Unii. Na podstawie wyroku Consorzio, pkt 51, Afdeling musi bowiem uzasadnić, dlaczego jest zwolniony z obowiązku wystąpienia z odesłaniem prejudycjalnym oraz podać, które z trzech uznanych w orzecznictwie Trybunału odstępstw zachodzi w sprawie (*acte clair*, *acte éclairé*, pytanie nie jest istotne dla rozstrzygnięcia sporu). A.M. wskazuje przy tym na znaczenie, jakie przejrzystość rozumowania prawnego ma w przypadku odmowy wystąpienia z pytaniami prejudycjalnymi oraz na ryzyko nieprawidłowej wykładni prawa Unii, które wzrasta, gdy taka odmowa jest opatrzona niewystarczającym uzasadnieniem.

Zwięzłe uzasadnienie odesłania

- 4 Sąd krajowy, którego orzeczenia nie podlegają zaskarżeniu, z reguły musi uzasadnić, dlaczego nie ma obowiązku zwracać się do Trybunału z pytaniem o wykładnię prawa Unii. Wynika to z wyroku Consorzio, pkt 51. Ustawodawca niderlandzki przyznał Afdelingowi uprawnienie do tego, by w konkretnych przypadkach odwołania w sprawach z zakresu prawa o cudzoziemcach rozstrzygał z wydaniem skróconego uzasadnienia. W takim wyroku ze skróconym uzasadnieniem Afdeling ogranicza się do stwierdzenia, iż odwołanie nie zostaje uwzględnione, nie przedstawiając przy tym merytorycznych powodów, jakie przyświecają tej decyzji. Brak w nim zatem również odpowiedzi na postawione przez strony pytanie o wykładnię prawa Unii oraz – jeżeli pociągnąć to

rozumowanie dalej – powodu, dla którego Afdeling nie przystąpi do wystąpienia do Trybunału z ewentualnymi pytaniami prejudycjalnymi.

- 5 Afdeling uważa, że stosowana przez niego praktyka sporządzania skróconych uzasadnień w zakresie prawa o cudzoziemcach spełnia obowiązujące w prawie Unii wymogi dotyczące uzasadnień orzeczeń sądowych, jak również wymogi rzetelnego procesu sądowego wynikające z Konwencji o ochronie praw człowieka i podstawowych wolności (zwanej dalej „EKPC”). Dostrzega jednakże, iż mogą pojawiać się racjonalne wątpliwości w związku z wyrokiem Consorzio, pkt 51. Zawarte tam rozważania Trybunału można bowiem interpretować na wiele sposobów. Afdeling stoi w związku z tym przed pytaniem o to, czy na podstawie art. 267 akapit trzeci TFUE rozpatrywanego w świetle art. 47 akapit drugi Karty ma obowiązek uzasadnić – również w przypadku skróconego uzasadnienia – dlaczego nie zamierza występować z pytaniami prejudycjalnymi do Trybunału.

Ustawowe uprawnienie do sporządzenia skróconego uzasadnienia; historia i kontekst

- 6 Artykuł 91 ust. 2 Vw 2000 przyznaje Afdelingowi uprawnienie do ograniczenia swojego wyroku do stwierdzenia, że podniesiony zarzut nie może doprowadzić do uchylecia wyroku rechtbanku, bez konieczności przedstawienia przy tym dalszego uzasadnienia. Wyrok ze skróconym uzasadnieniem niekoniecznie oznacza, że Afdeling podziela uzasadnienie wyroku rechtbanku, ale raczej, że przychyliła się do jego rozstrzygnięcia. Afdeling może bowiem, opierając się na innych podstawach, dojść do takiego samego rozstrzygnięcia. Pierwszą przesłanką umożliwiającą zastosowanie skróconego uzasadnienia jest zatem bezzasadność odwołania oraz nieuchylenie wyroku rechtbanku. Dalej, Afdeling korzysta z tego uprawnienia tylko wtedy, gdy w toczącym się postępowaniu nie pojawiają się zagadnienia, które wymagałyby odpowiedzi z punktu widzenia zapewnienia jednolitości prawa, rozwoju prawa lub ogólnie pojętej ochrony prawnej. Jest to przesłanka druga.
- 7 Afdeling zakłada, że każde państwo członkowskie dokonuje własnych wyborów, kierując się czuwaniem nad ochroną prawną, rozwojem prawa, pewnością prawa i prawidłowym sprawowaniem wymiaru sprawiedliwości. Prawo Unii nie narzuca obowiązku stworzenia możliwości odwołania się ani konkretnej organizacji systemu odwoławczego, jeżeli taka jest decyzja ustawodawcy. W Niderlandach z chwilą wejścia w życie Vw 2000 ustawodawca zdecydował, że odwołania w sprawach z zakresu prawa o cudzoziemcach będą mieć niski próg dopuszczalności w połączeniu z możliwością rozstrzygnięcia odwołania w drodze wydania skróconego uzasadnienia. Od tamtej pory odwołanie co do zasady przysługuje w każdej sprawie z zakresu prawa o cudzoziemcach (art. 8:105 w związku z art. 8:104 Awb).
- 8 Wprowadzając możliwość odwołania do Afdeling w sprawach z zakresu prawa o cudzoziemcach, ustawodawca kierował się ochroną jednolitości prawa. Afdeling co prawda każde dopuszczalne odwołanie rozstrzyga co do istoty, jednak ma za zadanie koncentrować się na zagadnieniach, które wymagają odpowiedzi z punktu

widzenia zapewnienia jednolitości prawa, rozwoju prawa lub ogólnie pojętej ochrony prawnej. Uprawnienie do sporządzenia skróconego uzasadnienia w przypadkach, w których nie występują takiego rodzaju zagadnienia, gwarantuje jakość i funkcjonalność tego systemu.

- 9 W historii prac legislacyjnych nad Vw 2000 podkreślano, że ta nowa procedura oznacza rozszerzenie ochrony prawnej dla cudzoziemców, ponieważ po raz pierwszy w sprawach z zakresu prawa o cudzoziemcach wprowadzono możliwość odwołania się. Jednocześnie umożliwiono Afdelingowi szybkie i sprawne rozstrzygnięcie dużej liczby oczekiwanych spraw, ponieważ może on poprzestać na skróconym uzasadnieniu wówczas, gdy nie występują zagadnienia wymagające odpowiedzi z punktu widzenia zapewnienia jednolitości prawa, rozwoju prawa lub ogólnie pojętej ochrony prawnej. System ten czyni więc z jednej strony zadość wymogom zawartym w art. 6 EKPC, a z drugiej strony daje Afdelingowi możliwość wykonywania jego zadań ustawowych oraz adekwatnego stania na straży jednolitości prawa. Możliwość rozstrzygnięcia odwołania w drodze wydania orzeczenia ze skróconym uzasadnieniem należy więc rozpatrywać całościowo wraz z odwołaniami, w odniesieniu do których Afdeling wydaje pełne uzasadnienie.
- 10 W ciągu ostatnich trzech lat, od roku 2020 do 2023, Vreemdelingenkamer (izba ds. cudzoziemców) rocznie wydawała średnio ponad 3800 orzeczeń w postępowaniach głównych. Na chwilę obecną, w około 85 % orzeczeń w sprawach z zakresu prawa o cudzoziemcach Afdeling wykorzystuje skrócone uzasadnienie. Zważywszy na wielką wagę prawa Unii dla prawa cudzoziemców, w ramach postępowań odwoławczych składanych jest wiele wniosków o wystąpienie z pytaniami prejudycjalnymi. Uzasadnienie, dlaczego Afdeling nie ma obowiązku wystosować pytań prejudycjalnych w przedmiocie merytorycznych aspektów sprawy, może być stosunkowo czasochłonne. Takie uzasadnienie wymaga bowiem uzasadnienia dostosowanego do istoty sprawy w oparciu o zarzuty podniesione w sporze i okoliczności faktyczne. Jeżeli Afdeling jest zdania, iż wyrok rechtbanku należy podtrzymać, a do tego brak jest zagadnień wymagających odpowiedzi z punktu widzenia zapewnienia jednolitości prawa, rozwoju prawa lub ogólnie pojętej ochrony prawnej, uprawnienie do sporządzenia skróconego uzasadnienia umożliwia mu w tym kontekście szybkie i sprawne rozpatrywanie dużej liczby odwołań.
- 11 Z uprawnienia do sporządzenia krótkiego uzasadnienia Afdeling korzysta między innymi w dwóch następujących przypadkach. Po pierwsze, sporządzenie skróconego uzasadnienia przez Afdeling jest wystarczające w sprawach, w których strony zaskarżają wyrok będący zastosowaniem przez rechtbank utrwalonego orzecznictwa Afdelingu, nie precyzując przy tym, dlaczego takie jego zastosowanie przez rechtbank miałyby być błędne bądź wadliwe lub już dłużej niemożliwe do podtrzymania w świetle ostatnich wydarzeń. Po drugie, sporządzenie skróconego uzasadnienia przez Afdeling jest wystarczające w sprawach, w których zarzuty stron są przedstawione w sposób prawidłowy, lecz Afdeling mimo wszystko uznaje, iż nie mogą one doprowadzić do uchylecia

kwestionowanego wyroku, ponieważ rozstrzygnięcie wcale nie byłoby inne niż wtedy, gdyby w rozstrzygnięciu rechtbanku nie występowały nieprawidłowości wymienione w odwołaniu. Chodzi na przykład o zarzuty dotyczące niewłaściwego oddania lub niejasnego omówienia podstawy skargi przez rechtbank, nie do końca zrozumiałej argumentacji rechtbanku lub nie w pełni właściwego lub kompletnego oddania danych osobowych cudzoziemca, czy też niewłaściwego lub nie w pełni właściwego oddania uzasadnienia wniosku o nadanie statusu uchodźcy.

- 12 We wszystkich tych przypadkach brak jest podstaw do uchylenia wyroku rechtbanku, jak również nie występują zagadnienia z zakresu jednolitości prawa, rozwoju prawa lub ogólnie pojętej ochrony prawnej, a zatem brak jest zagadnień prawnych, które sprawiałoby, że konieczne byłoby wystąpienie z odesłaniem prejudycjalnym. Kiedy tylko pojawiają się istotne dla rozstrzygnięcia sporu i niemieszczące się w zakresie innych odstępstw „*acte clair*” lub „*acte éclairé*” zagadnienia prawne dotyczące prawa Unii, wówczas Afdeling nie może sporządzić skróconego uzasadnienia.
- 13 Sporządzenie skróconego uzasadnienia przez Afdeling nie umniejsza ochrony prawnej danego cudzoziemca. W pierwszej instancji rechtbank rozpatruje bowiem dogłębnie co do istoty każdą sprawę z zakresu prawa o cudzoziemcach. Ponadto rechtbank zawsze wydaje wyrok z pełnym uzasadnieniem; sporządzenie skróconego uzasadnienia nie jest możliwe w postępowaniu pierwszej instancji. Ochrona prawna cudzoziemca jest zagwarantowana również w postępowaniu odwoławczym przed Afdelingiem. Orzeczenie Afdelingu o podtrzymaniu wyroku rechtbanku w każdym razie zawsze opiera się na pełnej ocenie merytorycznej odwołania, nawet jeżeli nie jest ona zawarta w skróconym uzasadnieniu wyroku. Sędziowie odpowiedzialni za rozstrzygnięcie sprawy w swojej ocenie biorą pod uwagę treść odwołania, w stosownych przypadkach także reakcję strony przeciwnej na to pismo, wyrok rechtbanku oraz akta sprawy zawierające dokumenty dotyczące rozpatrzenia skargi przez rechtbank oraz postępowania administracyjnego. Dysponują oni kompletnymi aktami obejmującymi wszystkie istotne dla konkretnej sprawy dokumenty. Jeżeli Afdeling dochodzi do wniosku, że sporządzenie skróconego uzasadnienia nie jest możliwe, wówczas wydaje wyrok z pełnym uzasadnieniem.

Artykuł 47 Karty oraz art. 6 EKPC

- 14 Artykuł 47 akapity pierwszy i drugi Karty uznaje prawo każdej osoby do rzetelnego procesu sądowego oraz do skutecznego środka odwoławczego. Z art. 52 ust. 3 Karty wynika, że znaczenie i zakres art. 47 Karty są co najmniej równorzędne ze znaczeniem i zakresem art. 6 ust. 1 EKPC. Prawo do rzetelnego procesu sądowego, o którym mowa w tym przepisie, obejmuje między innymi prawo do wystarczająco uzasadnionego wyroku, z którego wynika, że sąd rzeczywiście wysłuchał wniosków i zarzutów podniesionych przez strony (wyrok Zayidov, pkt 91). Nie oznacza to jednak, że sąd do każdego zarzutu musi się ustosunkować. Europejski Trybunał Praw Człowieka przygląda się również roli danego organu sądowego, na przykład w postępowaniu odwoławczym lub

w systemie z pozwoleniami, w ramach którego najwyższy sąd krajowy musi wyrazić zgodę na użycie środka odwoławczego (wyroki Rusishvili, pkt 74,75 oraz Hansen, pkt 73, 74).

- 15 W kontekście tego ogólnego obowiązku uzasadniania orzeczeń sądowych ETPC wypowiedział się na temat uzasadnienia decyzji o niepodejmowaniu działań w związku z wnioskiem o wystąpienie z pytaniami prejudycjalnymi do Trybunału. Wynika z tego, że a) sąd ostatniej instancji musi uzasadnić, na podstawie którego z trzech odstępstw tego nie uczyni, lecz że b) jeżeli taki sąd ma ustawowe uprawnienie do rozstrzygnięcia sprawy bez dalszego uzasadnienia, wówczas decyzję w sprawie wniosku o wystąpienie z pytaniami prejudycjalnymi zawiera w całościowym rozstrzygnięciu danej sprawy i nie musi osobno uzasadniać, dlaczego nie wystąpi z odesłaniem prejudycjalnym. Afdeling wywodzi powyższe z wyroków Baydar i Harisch. W wyroku Baydar ETPC zgodził się, że w skróconym uzasadnieniu zawiera się uznanie, iż wystąpienie z wnioskiem o wydanie orzeczenia w trybie prejudycjalnym nie może doprowadzić do innego rozstrzygnięcia. Według ETPC tego rodzaju rozstrzygnięcie w przedmiocie wniosku o wydanie orzeczenia w trybie prejudycjalnym w okolicznościach opisanych w niniejszej sprawie nie jest sprzeczne z art. 6 ust. 1 EKPC.
- 16 Metoda działania opisana w pkt 13 gwarantuje, że Afdeling starannie analizuje postawione pytanie w przedmiocie prawa Unii oraz ewentualny wniosek o wystąpienie z pytaniami prejudycjalnymi, a wtedy, gdy jest to konieczne, wydaje postanowienie odsyłające. Mamy tu więc do czynienia z rzetelnym procesem sądowym. Afdeling wychodzi z założenia, że przysługujące mu ustawowe uprawnienie do sporządzania skróconego uzasadnienia jest zgodne z ogólnym obowiązkiem uzasadniania orzeczeń sądowych wynikającym z art. 47 akapit pierwszy Karty i z art. 6 EKPC. W jego wstępnej ocenie przysługujące mu uprawnienie do sporządzania skróconego uzasadnienia w przypadku wniosku o wystąpienie z pytaniami prejudycjalnymi również wpisuje się w orzecznictwo dotyczące art. 47 Karty.

Artykuł 267 TFUE

- 17 Afdeling stoi ponadto przed pytaniem, czy stosowana przez niego obecnie praktyka sporządzania skróconych uzasadnień jest zgodna z art. 267 akapit trzeci TFUE rozpatrywanym w świetle art. 47 Karty, w sytuacji gdy pojawia się wniosek o wystąpienie z odesłaniem prejudycjalnym. Zastanawia się, czy powinien podawać bardziej szczegółowe uzasadnienie z wytłumaczeniem, dlaczego nie ma obowiązku występować z odesłaniem prejudycjalnym, a w szczególności czy powinien umotywić, które odstępstwo od obowiązku wystąpienia z odesłaniem prejudycjalnym i z jakiego względu ma zastosowanie. W pkt 51 wyroku Consorzio Trybunał rozważa bowiem, iż „uzasadnienie wydane przez niego orzeczenia powinno wskazywać, że podniesione przed nim pytanie dotyczące prawa Unii nie ma znaczenia dla rozstrzygnięcia sporu albo że wykładnia odnośnego przepisu prawa Unii znajduje oparcie w orzecznictwie Trybunału, lub też, w braku takiego orzecznictwa, że wykładnia prawa Unii jest

dla sądu orzekającego w ostatniej instancji tak oczywista, iż nie pozostawia ona miejsca na jakiegokolwiek racjonalne wątpliwości”.

- 18 W rozumieniu Afdelingu skrócone uzasadnienie spełnia założenia przedstawione w tych rozważaniach, ponieważ implikuje, że ze względu na jedną z wymienionych w tym punkcie przesłanek nie ma obowiązku wystąpienia z odesłaniem prejudycjalnym. Z niektórych innych wersji językowych wyroku można jednak wywnioskować, że uzasadnienie musi zawierać informację o tym, które odstępstwo ma zastosowanie w danej sprawie. We włoskiej wersji występuje na przykład sformułowanie „*deve far emergere o che*”, a w wersji francuskiej – „*doivent faire apparaître soit que*”. W wersji angielskiej uzasadnienie „*must show either [...], or*”. Spójnik „*either/or*” można rozumieć jako niewykluczający, tak jak „*en/of*” w języku niderlandzkim (polski odpowiednik „lub”), w przypadku którego nierozstrzygniętym pozostaje, które odstępstwo ma zastosowanie. Można go jednak również rozumieć w sposób rozłączny w takim sensie, że powinien wskazywać, które z trzech odstępstw ma zastosowanie.
- 19 Z wyroku ze skróconym uzasadnieniem nie wynika merytorycznie, które z trzech odstępstw od obowiązku wystąpienia z odesłaniem prejudycjalnym zachodzi w sprawie. Inaczej wygląda to w przypadku stwierdzenia niedopuszczalności, tak jak w wyroku Aquino. W wyroku tym Trybunał orzekł, że sąd ostatniej instancji może powstrzymać się od skierowania pytania prejudycjalnego do Trybunału, jeżeli odrzuci skargę jako niedopuszczalną ze względów właściwych dla postępowania przed tym sądem, z zastrzeżeniem poszanowania zasad równoważności i skuteczności. Powód tego jest taki, że pytania prejudycjalne nie są istotne dla rozstrzygnięcia sporu w sprawach stwierdzonych za niedopuszczalne, a zatem takich, które nie zostają rozpatrzone co do istoty. Stwierdzenie niedopuszczalności implikuje zatem, które z trzech odstępstw od obowiązku wystąpienia z odesłaniem prejudycjalnym zachodzi w sprawie.

Ocena wstępna Afdelingu

- 20 Afdeling jest zdania, iż szczególny obowiązek uzasadniania orzeczeń sądowych, o którym mowa w wyroku Consorzio, pkt 51, nie ma również zastosowania, jeżeli opatrzone skróconym uzasadnieniem wyrok co do istoty implikuje, że zachodzi odstępstwo od obowiązku wystąpienia z odesłaniem prejudycjalnym. Dlatego uważa, że ważne jest to, by w państwach członkowskich, w których obowiązuje system przyjmowania do rozpoznania bądź przepisy proceduralne dotyczące dopuszczalności stosowane są bardziej rygorystycznie, sądy mogły z góry decydować, jakie sprawy będą rozpatrywane co do istoty. Jeżeli ustawodawcy krajowy zdecydowali się na tego rodzaju selekcję już na wejściu, to w przypadku decyzji, że wniesione odwołanie nie będzie rozpatrywane, nie wydaje się następnie odrębnego uzasadnienia sądowego z powodami, dla których pytania prejudycjalne nie zostaną wystosowane pomimo wniosku, by to uczynić [zob. podobnie również pytanie drugie z wniosku o wydanie orzeczenia w trybie prejudycjalnym w sprawie C-144/23, złożonego przez Vrhovno sodišče (sąd

najwyższy, Słowenia)]. Cel i skutek sporządzania skróconego uzasadnienia przez Afdeling są porównywalne ze stwierdzeniem niedopuszczalności lub odmową przyjęcia do rozpoznania w przypadku systemów przyjmowania do rozpoznania.

- 21 Afdeling wychodzi z założenia, że zakres obowiązku uzasadniania orzeczeń sądowych w wyroku *Conorzio*, pkt 51, nie jest z góry większy z *tego tylko powodu*, że wnioskuje się o wystąpienie z pytaniami prejudycjalnymi. Nedorzeczne wydaje mu się, by odwołanie, w ramach którego składa się wniosek o wystąpienie z odesłaniem prejudycjalnym, już z definicji musiało zostać opatrzone bardziej szczegółowym uzasadnieniem niż odwołanie nieobejmujące takiego wniosku. Ponadto uprawnienie o charakterze proceduralnym, jakim jest sporządzanie skróconych uzasadnień, nie sprawia, że wykonywanie praw przyznanych przez porządek prawny Unii jest praktycznie niemożliwe lub nadmiernie utrudnione. Skrócone uzasadnienie implikuje bowiem, że te prawa nie są przedmiotem sporu.